

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

§. 2. An prædicata superiora duarum specierum & prædicata duorum
individuorum possint esse mutuò similia & disimilia, æqualia & inæqualia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

inæqualitate in aliquo prædicato inter duas entitates si reliqua prædicata æqualia apprehendantur, æqualitas illa non se tenet ex parte obiecti, sed tantum est præcisiua ex parte intellectus, qui negatiue concipit illa prædicata æqualia, quia non concipit inæqualitatem, quam in se habent, quæ æqualitas negatiua tantum est respectu intellectus, ex vi huius cognitionis præcisiuæ, & non refunditur in obiectum, sicut vnitas virtualis, quæ apprehenditur ex eo quod intellectu non apprehendat multiplicitatem, & distinctionem indiuiduorum, non facit obiectum in se vnum; inæqualitas verò, quam intellectus concipit inter duo prædicata, tenet se ex parte obiecti non tantum illius cognitionis, quæ formaliter illa prædicata inæqualia apprehenduntur, sed etiam ex parte obiecti cognitionis, quæ intellectus præcisiue alia prædicata eorundem indiuiduorum æqualia apprehendit, quia iuxta nostra principia quidquid est in tota entitate physica, se tenet ex parte obiecti cognitionis attingentis quodlibet prædicatum metaphysicum illius. Neque intellectus potest in his entitatibus aliam æqualitatem præter hanc negatiuam prouenientem ex præcissione inæqualitatis, quam habet obiectum, apprehendere, quia ubi nulla est physica æqualitas non potest metaphysicè sine fictione concipi, prædicata enim quæ metaphysicè præscinduntur, physicè entitatem comitantur.

6 Alio modo potest fieri comparatio metaphysica prædicatorum duarum entitatum, vt mutuo se excedant, & excedantur secundum diuersa prædicata, sicuti potest comparari species expressa sensus externi, cum præsentia Angeli, ubi attendita ratione vitæ perfectior est externa sensatio quam præsentia Angeli: inspecta tamen ratione spiritualitatis, perfectior est Angelica præsentia externa sensatione: Exemplum adhibeo in rebus specie distinctis, vt claris mōitrem prædicata excessu, & excedentia. Rursus hic mutui excessus potest esse æquiualeus, ita vt tantum excedat hæc entitas illam, quantum hanc eandem excedit illa, & tunc physicè nullus erit excessus, & in cognitionibus, ratione quarum dicitur hæc entitas excedere alteram in hoc prædicato excessus non se tenebit ex parte obiecti; sed ex parte cognitionis præscindentis ab alia ratione, quæ excessus apparet huius prædicati ad æqualitatem reduci, ita vt nullus detur excessus in obiecto; & illud, quod apprehenditur excedens ex parte modi, definit esse excedens ex parte obiecti, & nullam rationem habet excedentis. Quod si excessus mutui non compensentur, sed vnus sit maior alio, entitas illa, in qua maior excessus metaphysicus reperitur physicè secundum totam suam entitatem, aliam excedet, illiusque excessus, non solum erit in cognitione metaphysicè præscidente ex parte modi, sed etiam ex parte obiecti: excessus verò metaphysicus rei quæ minorem habet excessum, erit tantum ex parte modi seu ex parte cognitionis præscidentis à ratione illa qua exceditur, & constituitur excessum prædicatum illud, quod apparet excedens.

7 Ex his infero pro mea quæstione Petrum & Ioannem physicè secundum totam suam entitatem esse inæquales, si infra differentiam specificam inueniamus aliquod prædicatum quo Ioannes excedat Petrum nullo reperto quo Petrus excedat Ioannem, vel quo tantum illud excedat quanti exceditur: Et physicè Petrum & Ioannem esse omnino æquales in perfectione, si in omnibus prædicatis quæ sunt infra differentiam specificam nullum reperiatur excedens aliud sibi correspondens in altero indiuiduo, vel si aliquod reperiatur in Petro excedens aliud sibi in Ioanne respondens, reperiatur in Ioanne aliud quo æquè excedat Petrum secundum illud, ac secundum aliud exceditur: ita vt omnibus pensatis compensetur excessus prædicatorum mutuo, & æquè se extendentium. His positis procedit quæstio quomodo res se habeat in indiuiduis eiusdem speciei.

§. II.

An prædicata superiora duarum specierum, & prædicata duorum indiuiduorum possint esse mutuo similia & dissimilia, æqualia & inæqualia.

8 Hæc res posse esse reciproce similes secundum vnum gradum, & dissimiles secundum alium; equus enim animal hinnibile est similis homini, animali rationali, in prædica-

to animalis, & dissimilis in prædicato rationalis: quod probatur, quia si in homine distingueretur prædicatum animalis à prædicato rationalis, & similiter in equo prædicatum animalis à prædicato hinnibilis, prædicata animalis essent similia & prædicata rationalis & hinnibilis dissimilia: ergo etiam hæc prædicata inter se sint identificata, eandem similitudinem, & dissimilitudinem habebunt.

Aliter philosophandum putat idem Hurtadus sub. 4. de æqualitate & inæqualitate: censet enim duo indiuidua eiusdem speciei non posse esse inæqualia in differentia indiuiduali, & æqualia in differentia specifica, quod sic probat: Ratio specifica & indiuidualis est eadem: ergo æqualitas conueniens rationi specificæ debet conuenire rationi indiuiduali, & e contra, aliàs eadem æqualitas conueniret, & non conueniret eidem entitati, quia conueniret rationi specificæ: non verò indiuiduali identificatæ cum ratione specifica.

Ego percipere non valeo, quomodo hæc confundat Hurtadus: si enim ex identitate prædicatorum inferat utrumque habiturum eandem æqualitatem, ne eadem entitas sit æqualis, & non sit æqualis, cur ego non inferam ex identitate prædicatorum utrumque prædicatum habiturum eandem similitudinem, ne idem prædicatum sit simile, & non sit simile: æquè enim contradictorie opponuntur simile, & non simile, ac æquale & non æquale, & æquè contrariè æquale, & inæquale: & simile, & dissimile; & identitas subiecti est eadem: ergo eodem prorsus modo philosophandum est de similitudine, & æqualitate.

Censeo in hac re infignem æquiuocationem committi, quæ ablata facilis est quæstionis resolutio: attende lege. Potest inquiri an Petrus possit esse à parte rei independentè ab intellectu æqualis Ioanni in prædicato specifico, & inæqualis in indiuiduali: & eodem modo similis in prædicato specifico, & dissimilis in prædicato indiuiduali, & hic interrogandi modus in quo multo quæstionem tractant planè est ineptus, quia à parte rei independentè ab intellectu non est conceptus specificus distinctus ab indiuiduali: ergo à parte rei non potest de illis disputari, tanquam de rebus distinctis: quapropter in hac quæstione negandum est suppositum, neque vltra procedendum, quia à parte rei non est gradus specificus, & indiuidualis: sed vna simplex entitas Petrus, Ioannes, & hic equus, quæ entitates eandem vnā, & simplicem similitudinem respectu vnus termini habent.

Si verò quæstio præcedat de similitudine, & æqualitate indum nostrum modum concipiendi, locum habet ratio, quia secundum nostrum modum concipiendi sunt gradus generici, specifici, & indiuiduales, & de illis agimus, ac si essent distincti, & in hoc sensu assero non inferri ex eo quod duo indiuidua sint inæqualia in differentia indiuiduali, esse inæqualia in differentia specifica ex modo concipiendi: inferri tamen esse inæqualia ex parte obiecti, quia obiectum semper est idem, siue cognoscatur differentia specifica, siue indiuidualis: modus tamen concipiendi est diuersus: sicut enim intellectus concipit Petrum, & Ioannem distinctos secundum differentias indiuiduales, & idem secundum differentiam specificam, eodem modo potest illos concipere inæquales in differentia indiuiduali, & æquales in differentia specifica: Idem dico de similitudine, seu dissimilitudine, quæ non ex eo quod ex parte modi apprehendatur in vno prædicato debet apprehendi in alio identificato ex parte modi, licet ex parte subiecti eadem similitudo, seu dissimilitudo in omnibus prædicatis apprehendatur, sicut eadem multitudo apprehenditur ex parte obiecti in ratione hominis apprehensa per modum vnus, ac in rationibus Petri, & Pauli, Ioannis, &c. per modum plurium.

Ex his infero posse differentias específicas esse inæquales & rationes genericas easdem specierum esse æquales ex modo cognoscendi, non quia aliqua ratio obiectiue æqualis apprehendatur in his rationibus genericis: sed quia ex modo cognoscendi eadem rationes, quæ fundant inæqualitatem specificam apprehenduntur vt æquales, non æqualitate aliquā positiua ex parte obiecti apprehensa: sed tantum aequalitate negatiua, hoc est, non apprehensa ex parte modi cognoscendi in æqualitate obiectiua, sicut non apprehensa ex parte modi diuersitate, & distinctione

distinctione inter indiuidua diuersarum specierum, omnia apprehenduntur, ac si essent vnum simplex obiectum, non quia positiua vnitas in obiecto apprehendatur, hæc enim esset fictitia, quia indiuidua diuersarum specierum nullam vnitatem obiectiuam habent. Eodem modo philosophandum est de similitudine, quæ negatiue potest in prædicatis superioribus inueniri, quia non apprehenduntur, vt dissimilia etiam prædicata inferiora positiue dissimilia apprehendantur: non possunt autem prædicata inferiora apprehendi dissimilia, & superiora positiue similia, quia positiua similitudo debet se tenere ex parte obiecti, & implicat ex parte obiecti esse similia prædicata superiora, & dissimilia inferiora, quia idem esset simile & dissimile: Idem intellige de æqualitate, & inæqualitate positiua.

§. III.

Quæ similitudo requiratur ad constituendum prædicatum specificum.

14 **P** Robauit §. præcedenti, animas brutorum non habere partes intrinsecè heterogeneas, quia si pars, quæ est in ossæ, tantum esset vegetatiua, & pars, quæ est in carne sensitiua, distinguerentur in specie: examinanda est hæc ratio & inquirendum, an si omnes partes ossium essent nutritiue tantum, & partes carnis nutritiue, & sensitiue: partes ossium haberent prædicatum quoddam specificum commune illis, quod non esset commune partibus carnis: & partes carnis aliud prædicatum specificum, quod non esset commune partibus ossis. Partem affirmatiuam defendo, & probō: Si partes carnis respecerent sensationem, quam non respecerent partes ossis, respecerent operationes specie distinctas: ergo distinguerentur specie. Probo consequentiam: Anima plantæ differt ab anima animalis, quia hæc respicit sensationes, & est principium illarum, & non illa: ergo eodem modo, & propter eandem rationem distinguuntur specie partes ossis, & partes carnis, quia partes ossis habent prædicatum simile, in quo conueniunt, quod non est commune partibus carnis, & partes carnis prædicatum simile in omnibus, quod non participant partes ossis.

15 **E**x hoc inferri videtur non posse duo indiuidua eiusdæ speciei habere inter se maiorem similitudinem, quam non habeant indiuidua, neque posse duo indiuidua esse inter se magis æqualia, quam cum omnibus illis: ratio est, quia si Petrus, & Ioannes haberent maiorem similitudinem, aut æqualitatem, quam Petrus, & Franciscus, iam Petrus, & Ioannes conuenirent in illo prædicato substantiali, quod esset fundamentum illius similitudinis, aut æqualitatis: ergo Petrus, & Ioannes haberent prædicatum commune quod non haberet Franciscus: sed illud prædicatum esset specificum: ergo distingueretur in specie à Francisco: sola Minor indiget probatione: quando prædicatum substantiale est multis commune, non est indiuiduale: ergo saltem specificum. Ex hac doctrina inferitur indiuidua eiusdæ speciei non posse esse inæqualia, neque hæc inter se magis similia quam illa, quod eodem modo inferitur in partibus eiusdem indiuidui, contra dicta in generatione de gradibus qualitatibus.

16 **A**nquam difficultatem hanc soluiam: aliam in eadem materia propono, vt vtrique sit communis solutio. Ab hoc igne *A*, v. g. possunt provenire plures actiones productiue caloris, quæ non possunt provenire ab igne *B*, & ab igne *B* possunt provenire alie plures actiones, quæ non possunt provenire ab igne *A*: ergo actiones fluentes ab igne *A* habent prædicatum commune, quod non habent actiones fluentes ab igne *B*, scilicet posse provenire ab igne *A*, & è contrâ actiones fluentes ab igne *B* habent prædicatum commune, quod non conuenit actionibus fluentibus ab igne *A*, scilicet posse provenire ab igne *B*: ergo actiones fluentes ab igne *A* differunt specie ab actionibus fluentibus ab igne *B*. Idem argumentum fit de innumeris aliis modis, præsentis videlicet, plures enim respiciunt hoc spatium in quo conueniunt inter se, & differunt à præsentis respicientibus illud spatium.

17 **A**udiui aliquos recentiores concedentes actiones provenientes à diuersis agentibus, esse specie distinctas propter rationem dictam, & similiter præsentias respicientes diuersa spacia, & alios innumeros modos diuersa subiecta,

Franciscus de Quiedo, Philosoph. Tom. II.

terminosve distinctos respicientes. Contra quos efficaciter infero: omnia indiuidua humana modo existentia specie distinguuntur: illationem efficaciter probō. Modus vnionis est de essentia hominis: ergo quotiescunque distinguitur specie modus vnionis ab alio modo vnionis, specie distinguuntur illi homines, quorum essentia includit vnionis modum: sed modus vnionis Petri distinguitur specie à modo vnionis Ioannis: ergo Petrus, & Ioannes sunt omnes specie distincti. Minor vltima tantum indiget probatione, quam sic probō: Modus vnionis qui modò est inter materiam & formam Petri conuenit cum aliis modis, qui possunt esse inter eandem materiam, & formam in prædicato, quod non est commune modo vnionis, qui est inter materiam, & formam Ioannis, videlicet in hoc, quod est respicere hæc extrema: ergo habet aliquod prædicatum essentialiter, quod non habet modus vnionis Ioannis: ergo differt essentialiter à modo vnionis Ioannis: ergo & ipse Petrus, qui hunc modum essentialiter includit, differt essentialiter à Ioanne, qui non potest includere hunc vnionis modum. Ne concedamus Petrum à Ioanne specie differe alia via tenenda est.

18 **D**icet aliquis, respicere hoc principium in hac actione & aliud agens in alia, non esse prædicata essentialia, quia tantum respiciunt terminos non distinctos. Hæc solutio licet apparens videatur, petitionem principij manifestam includit, intendit enim probare eadem obiectio hunc ignem differe specie ab illo, quia conuenit, cum alio igne in aliquo prædicato non illi communi, & hunc gradum caloris primum videlicet (tem explico in opinione constituyente subordinationem graduum) specie distingui à secundo, quia magis conuenit cum alio primo, quam cū secundo, quæ conuenientia non est in differentia indiuiduali: sed in specifica, & consequenter eadem obiectione probatur, actiones potentes terminari ad primum gradum caloris specie distingui ab actionibus potentibus terminari ad secundum caloris gradum.

19 **R**esponderet Hurt. disp. 2. sect. 8. sub 6. hos respectus non posse constituere species distinctas, quia non sunt inæquales, differentia enim essentialiter opposita esse debent inæquales. Solutionem hanc reiciam §. 5. vbi probabo differentias específicas essentialiter oppositas non dicere inæqualitatem esse necessariò in illis imbibitam.

20 **R**espondeo prædicto argumento, non quodcumque prædicatum commune facere differre subiectum essentialiter ab omni alio, cui non conuenit tale prædicatum, sed tantum illud prædicatum, quod notabiliter constituit dissimile subiectum, quod afficit, ab alio carente eodem prædicato. Ex hoc infero in duabus actionibus respicientibus ignem *A*, verbi gratia, prædicatum commune respicienti hoc principium, non facere illas specie differe, ab actionibus quæ non possunt hoc principium attingere, sed aliud diuersum debent respicere, quia per illud hæ actiones, non notabiliter sunt dissimiles, neque diuersæ ab aliis, respicere enim magis hunc ignem, quam illum prudenti æstimatione parui sit, ac proinde non sufficit ad differentiam essentialiter constituendam. Neque mireris ex prudenti hominum æstimatione oppositionem specierum taxari, quia licet quilibet entitas habeat ex se independentem ab omni actu externo sua prædicata intrinseca, quæ essentialia, seu indiuidua dicuntur, dici tamen hoc genericum, illud specificum, & aliud indiuiduale, & hanc speciem essentialiter distingui ab illa, licet dicat ex parte entitatis aliquid intrinsecum, quod fit fundamentum his denominationibus, denominationes tamen ipse formaliter gradus generici, specifici, differentiales, &c. sunt extrinsecæ, nimis pendentes ex modo cognoscendi, & moraliter æstimandi dissimilitudinem seu similitudinem rerum.

21 **D**ices tale prædicatum commune aliquibus indiuiduis vnus speciei, & non omnibus, per quod non differunt notabiliter inter se indiuidua, v. g. prædicatum, quo actiones dimanantes ab hoc principio illud respiciunt, & nõ aliud, nõ est indiuiduale, quia nihil indiuiduale est multis commune: quid ergo erit, cum medium non sit inter indiuiduale, & specificum? Responderi posset, esse indiuiduale non includens totam rationem adæquatam indiuiduationis: sed in adæquatam videlicet prædicatum aliquod, in quod & in alia simul resoluitur simplex prædicatum talitatis, seu Petreitatis, quod non est multis commune: sed proprium huius indiuidui, neque illud prædicatum significatum per modum vnus, nomine eccitatis cum aliis, cum quibus componitur,